

Pálinkás József az Este című műsorban

Az interjú leirata:

Obersovszky Péter (műsorvezető): Ellenszavazat és tartózkodás nélkül fogadta el a kormány és az országgyűlés oktatási bizottsága a Magyar Tudományos Akadémia elnökének 2011 és 12-es évre vonatkozó beszámolóját. Most nézzünk meg egy rövid összefoglalót arról, hol tartott az egyik legnagyobb magyar neurobiológus két évvel ezelőtt, hogy aztán beszélhessünk arról, hol tart most.

Riporter: [Freund Tamás](#) neurobiológus az idegrendszer hibás működését kutatja. Neki és munkatársainak sikerült először leírniuk azt a folyamatot, amikor egy cannabis-szerű anyag termelődik az idegrendszerben, ami szabályozza az idegsejtek ingerületátvivő képességét.

Freund Tamás (neurobiológus): Ez a belső cannabinoid rendszer az úgy működik, mint egyfajta olvadó biztosíték. Ha túl intenzív a serkentés, akkor az egy negatív visszacsatolás révén csökkenti ezt a serkentést, így nem tudnak a rohamok, ezek a szinkron kisülések végigszaladni az egész agykérgi hálózaton.

Riporter: Ha ez az olvadó biztosíték rosszul működik, az idegrendszer túlpörög és például epilepsiát okoz, ha pedig túlságosan gátolja az ingerületátvitelt, az szorongáshoz vezet. *Freund Tamás* akadémikus az idegsejtek kapcsolódási törvényszerűségeinek kutatásáért 2005-ben Széchenyi-díjat kapott, 2011-ben pedig neki ítelték az agykutatók Nobel-díjának nevezett [Brain Prize](#)-t.

Műsorvezető: Az Este vendége Pálinkás József, a Tudományos Akadémia elnöke. Elnök úr, köszönöm hogy elfogadta a meghívásunkat, jó estét kívánok.

Pálinkás József (elnök, Magyar Tudományos Akadémia): Jó estét kívánok.

Műsorvezető: Hol tart most ez a nagyon fontos projekt? Ugye tudjuk, hogy a kutató Prima Primissima Díjas is számtalan külföldi elismerés mellett.

Pálinkás József: Az egész kutatóintézet amit vezet, a világ legkiemelkedőbb kutatóintézetei közé tartozik a neurobiológiai kutatások területén. Egyik munkatársa Bolyai-díjat kapott, úgyhogy ez a projekt most egy jelentős finanszírozási többlete is kap. Azt hiszem, hogy még sokszor fogunk hallani az ott megszülető eredményekről.

Műsorvezető: Többször volt már szerencsém Önnel beszélgetni, ez egyébként magával a beszámolóval és a beszámolóban elhangzottakkal tulajdonképpen rokon témák, rokon területről beszélünk. Ön évekkkel ezelőtt kezdte el azt kommunikálni, hogy alapvető reformok kellenek annak érdekében, hogy a magyar tudományos kutatás és az eredmények azok jöjjenek. Volt néhány kellemetlen éve a magyar tudománynak, most a számok jobbak, ez tény, de eléri-e már mondjuk egy olyan ország szintjét, mint Ausztria?

Pálinkás József: Közel vagyunk egy olyan ország szintjéhez bizonyos intézményekben és bizonyos területeken. A Magyar Tudományos Akadémián ez a megújulás, én nem szeretem a reform szót, ez a megújulás megtörtént. A mai kormányülésen bemutattam azokat a változásokat, amelyeket az akadémiai kutatóintézet hálózatban végrehajtottunk. 2012-ben olyan beruházások történtek az intézményhálózatban, amire nem volt példa gyakorlatilag

1945 óta. 71-ben a [Szegei Biológiai Kutatóközpont](#) megépült, de idén megépült, illetve 2013-ban megépült, de 2012-ben kezdődött a [Természettudományi Kutatóközpont](#), megépült a CERN [Adatközpont](#) és jelenleg épül a Társadalomtudományi és Humántudományi Kutatóház. Emellett elindult 79 olyan új [kutatócsoport](#), amelyet olyan 35 és 45 közötti fiatal hölgyek és urak vezetnek, akik a világon bárhol megállják a helyüket.

Műsorvezető: Sikerült itt tartani fontos tudományos eredményekkel büszkélkedő kutatókat?

Pálincás József: Sikerült itt tartani és hazahozni. Éppen a [Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet](#)ben, amelynek *Freund Tamás* az igazgatója, ha jól számolom oda 6 olyan kutatót hoztunk haza, tartottunk itthon, akik megkérdőjelezhetetlenül a világ élvonalába tartoznak.

Műsorvezető: Mennyire változott az a helyzet, amit anno Ön is kifogásolt és erről többször beszélt, hogy a kritikák sokszor úgy fogalmazódtak meg, hogy Magyarországon tulajdonképpen egy jó erős magas keresetnél is a többszörösét keresik tudósok, ne vitassuk el tőlük az érdemeket, de hogy nincs igazi kontroll, nincs igazi követelményrendszer. Ön is azt mondta, hogy ezen változtatni kell az okos, kiművelt fők mutassanak fel eredményeket.

Pálincás József: Nagyon változott itt a helyzet. Van egy jelentős változás abban, hiszen a Természettudományi Kutatóintézetet vezető főigazgató az egész intézményt átvilágította, világosan megjelölte azokat a kutatócsoportokat, amelyek mondjuk úgy, hogy jól teljesítenek, megjelölte azokat, amelyek közepesen teljesítenek és megjelölte azokat, amelyek gyengén teljesítenek és megtette azokat a személyi változtatásokat is, amely szükséges ahhoz, hogy abban a versenyben, ami ma a világon van, helyt állhassunk. Ez nagyon magas követelményeket állít a kutatók elé, de hozzáteszem, ugye egy országban három követelménye van annak, hogy ott magas színvonalú kutatások folyjanak. Kiváló kutatók, tehát a legkiválóbbakat igenis haza kell hoznunk és itt kell tartanunk, egy hatékony intézményrendszer, amelyben megvannak azok az eszközök, amelyekkel a kutatások elvégezhetőek és egy megfelelő versenypályázati finanszírozás.

Műsorvezető: Az intézményrendszer átalakítása az hozott eredményeket e tárgyban?

Pálincás József: Hozott. Azt gondolom, hogy ma a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézet hálózata, amely 10 kutatóközpontból és 5 kutatóintézetből áll szemben a korábbi 42 szétaprózott intézettel, ez most egy hatékony, ütőképes intézményhálózat. Bárhol a világon azt gondolom, hogy megállja a helyét. Természetesen van jelentős munka még előttünk, hiszen a fizetések azért Magyarországon töredéke annak, amit Nyugat-Európában vagy az Egyesült Államokban fizetnek. Ezen is változtattunk. A legkiválóbbak fizetését, a legtöbb eredményt fölmutatók fizetését is jelentősen megemeltük és az ő számukra biztosítjuk a kutatás körülményeit is, mert ez egy nagyon fontos kérdés, mert egyébként elmennek olyan helyre, ahol már fiatalon eredményeket érhetnek el.

Műsorvezető: Elnök úr, az intézményátalakítás az változtat-e azon a helyzeten, amelyet egyébként szintén ostromozott anno Ön is eleget és amelyet a kritikusok is mondanak, hogy van egy öröklött feudális szervezete az akadémiának. Ez a tekintélyelvű, minisztériális jogosítványokkal rendelkező pedellusi szerep ez változott?

Pálincás József: Nincs ilyen szerepe az akadémiának már. Az akadémián ma a kutatóintézetekben dolgozó fiatal kutatóvezetők, akik letettek már az asztalra valamit és akik

tudnak olyan programokat felmutatni, amelyek ígéretesek, ők felelősek azért és ők kapják a pénzt, ők kapják a támogatást és az ő felelőségük hogy mi történik, éppen úgy ahogy minden más országban. Éppen ezen a bürokratikus struktúrán változtattunk. Ma nem mondhatja meg x akadémikus egy 45 éves kutatónak, aki elnyerte a támogatást, hogy mit csináljon. Ez alapvetően megváltozott.

Műsorvezető: Elnök úr, tisztelettel köszönöm, hogy elfogadta a meghívásunkat.

Pálincás József: Szívesen.